

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrt leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gld., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVIII.

V Ljubljani 10. grudnia 1875.

List 50.

Koledar za naslednji teden.

Gruden. — December.

12. Nedelja III v Adventu. Evangelij: „Janez pové, da ni Kristus, poslani Mesija“. (Jan. 1.) — Zvel. Konrad, spozn. iz re a sv. Franciška Asiskega. † 12. grudnia l. 1306.

13. Ponedeljek. Sv. Lucija, devica in sprič, je prejela mučeniško krono 13. grudnia l. 304. Glej Danico lansk. l. List 50.

Sv. Otilija, devica in opatinja na Altoni ali Hohenburgu, t. j., na visokem gradu. Okoli polovice 7. stoletja je živel v Alzaciji mogočen vojvoda po imenu Atik, posestnik mnogih grajšin, in njegova žena Berzinda, hči sestre svetega Leodegarja, škofa in sprič, in kralja Kilderiha II na Francoskem. V vsi obilnosti njima ni družega manjkalo kakor zaroda, kateri bi bil podedoval njune grajšine. Preserčno s solzami sta Boga prosila, se postila in obilno milošnjo delila, da bi njun zakon blagoslovil z dedom. Bog molitev usliši in dá namesto sina, ki sta si ga želela, pa le hčerko, in še slepo, okoli leta 662. Vojvoda Atik, sicer pošten kristjan, pa surov in bukov nature, je bil silno nevoljen, in je godernjaje rekel: „Pravi grešnik moram biti pred Bogom, ker mi to nesrečo pošlje!“ in ni hotel deklice pogledati, vpil je: „Proč z njo spred mojih oči!“ Prežaljena, pobožna mati mora svoje ljubo dete z grada poslati neki dojunci. Ko je bila deklica leto stara, piše mati svoji sestri, opatinji v samostanu Palmi na Burgundskem, ter jo prosi, naj sprejme ubogo slepo revco izrejo. Opatinja jo sprejme in skerbí za njeno izrejo. V svojem petem letu je bila slepa Otilija (tako so jo nune imenovalé, desiravno po napéni navadi tistega časa še ni bila keršena) v keršanskem nauku bolje podučena, kakor druge deklice pri desetih letih.

Nekega dne je bil sveti Erhard, škof v Ratisboni (Regensburgu), v duhu zamaknjen in je dobil povelje, da naj gre v Palmo, kjer živi v samostanu slepa princesinja, in naj jo kersti, da bo pogled dobila. Sveti škof se nevtogoma tje podá, najde slepo princesinjo vojvoda Atika v keršanstvu kaj dobro podučeno, in jo kersti. Po svetem kerstu ji škof s svetim oljem oči mazili, in Otilija zdajci spregleda, ter svoje čiste in svetle oči v nebo povzdigne Bogu v zahvalo. Pri svojem odhodu škof podá devici blagoslovljeno pčo, ter ji reče, da jo velike milosti (gnade) čakajo pripravljene, če bode zaklad kerstne nedolžnosti ohranila. Škof Erhard obišče vojvoda Atika, in mu pripoveduje čudovito prigodbo z njegovo hčerjo, ter ga opominja, naj jo k sebi vzame. Atik pa za njo ne mara, menda zato ne, da bi ne imel

svoje terdobe s svojo hčerjo vedno pred očmi, ali pa zato ne, ker mu je bil Bog med tem časom podelil štiri sinove in eno hčerko.

Otilija zvé, da je od svojega očeta zaveržena, in jo močno serce boli. Pogostoma in zdihovaje prosi Boga, naj bi omečil očetovo serce. Tudi piše svojemu najstarejšemu bratu Hugonu, pobožnemu mladenču, ki ga oče rad ima, naj bi zanjo milosti prosil pri očetu. Sin se približa očetu s ponižno prošnjo, naj bi Otilijo med svojo deržino sprejel; oče pa vanj zareži, rekoč: „Poberi se in molči!“ Hugon si misli, morda bo že pogled berhke device omečil očetovo serce; torej ji piše, naj le pride na Visoki grad, in ji tudi voz oskerbi. Nekega dne oče in sin z grada glejata in vidita, da se verla gospodična na vozu bliža gradu, in oče vpraša sina: „Kdo je neki ta, ki se na vozu pelje?“ Sin mu odgovori: „Vaša hči Otilija je, ki po vaši ljubezni hrepeni.“ Oče: „Kdo je bil tako nespameten in prederzen, da jo je brez mojega dovoljenja poklical?“ Hugon: „Jaz sem bil tako prederzen iz usmiljenja do svoje uboge sestre, ki je mogla — našem gradu v sramoto — na tujem živeti.“ Očeta zgrabi jeza, in sina tako močno mahne s palico po glavi, da se mu kri scurkoma po obrazu ulije. Oče se prestraši, kes presune in omeči njegovo oterpano serce. Otilija stopi v sobo, pade svojemu prestrašenemu in skesanemu očetu k nogam, ter ga prosi, naj jo sprejme za svojo hčer. Omečeni oče jo vzdigne, objame in pelje k materi, k bratom in sestri. Veselje je bilo neznanško veliko. Otilija je bila vsem najlepší zgleđ v gradu, bratje jo priserčno ljubijo, sestra Rozvinda se odpové nečimernostim tega svetá, in po njenem zgledu pobožno in spokorno živi.

Šumeče življenje na gradu je bilo Otiliji kaj zoperno, ker je mogla poslušati svojo hvalo in druge prazne čenče mnogih obiskovancev, ki so jo hodili občudovat, se ji uklanjat, in je mogla dragi čas trčiti, ki bi ga bila rada v boljše reči obračala, ter Boga služila; zatorej je očeta večkrat presila, naj bi ji dovolili k teti v samostan se verniti. Oče ji vselej odredečo prošnjo, ter ji rečejo, da bode na gradu ljudem z lepim zgledom bolj koristila in več dobrega storiła, kakor v samostanu.

Otilija je s svojo zalo postavo in z lepimi čednostmi slovela po mnogih dvorih imenitnih krezov, kateri so jo v zakon snubili. Med njimi je bil mogočen pa pobožen nemški knez; temu sta jo oče in nati obljubila, ker sta si mislila, da takemu veljavnemu ženinu ne bode odrekla svoje roke. Otilija pa jima naravnost reče, da si je že Jezusa Kristusa, Kralja vsih kraljev, za ženina izvolila, in da njemu ne smé in ne more dane besede skerhati. Ker jo pa oče neprenehoma nadležava, zbeži devica v beraški obleki iz grada, se prepelje čez reko Reno, in se oberne proti Friburgu na Brizgavskem. Oče

zvé, da je bežala, hitro pošlje za njo svoje sinove po mnogih potih, da bi jo vernili; pa tudi sam zasede konja, in jaha s svojo životno stražo na konjih za njo po potu proti reki Rani, zvé pa tam, da se je mlada beračica čez reko prepeljala, in se proti Friburgu obrnila. Oče se s svojimi spremljavci berž prepelje čez reko, in jo udere proti Friburgu. Otilija — vsa trudna — počiva pri neki skali, ugleda konjike dirjati po potu in zdihne: „O gorje meni, konjiki mojega očeta so! Zgubljena sem, če me ti, o Zenin moj, ne skriješ! Zares je bila prečudno obvarovana, da je ne najdejo. Ves v žalosti se oče domú verne. Pozneje pa zvé za njeno stanovanje, in oče ji piše, naj se domu verne, ker je ne bo nič več z možnostjo nadlegoval.“

Otilija domú pride, oče jo z vselej sprejme, in jo pri neki priliki vpraša, kaj bi bila njena želja? Otilija mu reče: „Po navdihovanji Božjem je moja želja vstanoviti družbo plemenitih gospodičin, ktere bi živele po evangelijskih svétih, Bogu služile in za uboge skrbale. Oče ji podeli v ta namen grad na visokem griču in vse grajske posestva. Otilija je tedaj vstanovila prvi ženski samostan v Alzaciji. Vojvoda Atik je oskerboval in plačeval predelovanje grada v samostan za 130 devic. Vstanovil je še zaklad za duhovna, ki je nunam opravljal službo Božjo. Tudi je vstanovil v svoji vojvodini benediktinski samostan, kjer še zdaj kažejo lep roket, ki ga je bila sveta Otilija naredila. Atik je začel po zgledu svoje hčere pobožno in ostro živeti, ter cerkvam in ubogim obilno milošnjo deliti. Njegovi sinovi in vnuki so se bili navzeli njegovega duha, in so v Alzaciji 16 samostanov vstanovili.“

Otilija je svojim tovarišicam dala vodila, po katerih so svoje življenje obrnavale; sama pa je o-trejši živela kot je od svojih sester zahtevala. Spala je le kratek čas s kamnom pod glavo, sicer pa je po noči molila in nebeške reči premišljevala; njen živež je bil jčmenov kruh, sočivje in voda; boljši stvari: bel kruh, meso in vino pa je bolehnim potrebnim ubogim delila. Ali bolehní in batežni ubogi so v samostan na visokem gradu težko hodili, torej je zanje vstanovila na ravnem pod gradom bolnišnico s kapelico vred, kjer jim je vse potrebno oskerbovala. Vsak dan je hodila z grada jih obiskovat in tolažiti. Nje pobožna mati je nekoliko svojih prihodkov delila ubogim za živež. Pozneje je Otilija dala lepo cerkev na ravnem sozidati in samostan za žene, ktere so duhovne in telesne dela milosti ljudem skazovale.

Med tem sta se bila postarala vojvoda Atik in njegova pobožna soproga Brezvinda, želela sta v samoti pri svoji sveti hčeri se za srečno smert pripravljati, in v njenem naročji svoje življenja skleniti. Malo mescev po prihodu k svoji hčeri zbolí oče, in umerje. Devet dni po tem zatisne Otilija svoji materi oči, ki jo bila v kapelici od mertuda zadeta. Svetnica moli v vso mogočo gorečnostjo za svoje ljube starše; bilo ji je pa razodeto, da njen oče zavoljo svoje nagle jeze in terdobe do nje terpi v vicah velike bolečine. Otilija — vsa prežaljena — si prizadeva z molitvijo, postom in milošnjo pravico Božjo utolažiti. Pet dni po tem moli Otilija s svojimi tovarišicami v kapelici za svojega ranjcega očeta, svetla luč razsvetli kapelico, in ona z vsimi pričujočimi vidi njegovo dušo v nebeski svetlobi, ki jo truma angeljev spremlja v sveti raj.

Bog je bil svoji zvesti služabnici Otiliji tudi dar čudežev podelil. Nekega dne prosí gobov človek milošnje pri samostanskih vratih. Opatinja mu precej nekaj jdi prinese; pa jo strašansko smrad, ki iz njega puhti, takó pretrese, da se nekoliko nazaj umakne, vendar pa premaga svojo občutljivo naravo, gre k njemu, ga objame, mu dá jesti in reče: „Gospod ti daj zdravje ali pa po-

terpežljivost!“ Gobov človek je bil zdajci očiščen, in prijeten duh se razširja okoli njega. — V svoji visoki starosti opatinja še hodi ob palici iz samostana v bolnišnico pod visokim gradom, in nekega dne najde med potom do smerti omamljenega, žejnega možá. Polna zupanja na milost Božjo poteka s palico na bližnjo skalo, kakor nekda Mojzes, in zdajci priteče merzla voda, ter jo dá onemoglemu možu, kteri se berž poživí in k moči pride. Ta studenec še zdaj teče, in ima zdravilno moč; imenuje se „Otilijin studenec“. — Samostanska sestra deli betežnim siromakom vino, pa ga ji primanjka; ker je bilo pa prepovedano koga pušati brez darú, berž teče k opatinji, rekoč: „Vina mi je zmanjkalo, da ga nisem mógla vsim podeliti“. Opatinja ji smehljaje reče: „Ljuba sestra! le pojdi, ga boš že še našla, kolikor ga potrebuješ“. Sestra gre, in najde polne posode naj boljšega vina.

Otilija je bila sto lét stara, in razodeto ji je bilo, da se bode kmalo združila s svojim nebeškim Ž-ninom vekomaj; toraj pokliče vse svoje tovarišice v kapelico, in jim razodene, da se konec njenega življenja bliža, in jim daje poslednje nauke. Vse začnejo na glas jokati. Opatinja pa jim reče: „Ljube hčere moje! ves vaš jok mi ne bo podaljšal življenja, rajše molite za-me, in mi sprosíte srečno zadnjo uro; jaz pa grem, da se po svoji moči za smert pripravljam“. Opatinja gre od njih in se v duhu zamakne. Sestre pridejo k nji, in ne čutijo v nji življenja, zato jamejo na glas jokati. Opatinja se iz zamaknenja prebudi, in jim reče: „Hčere moje! zakaj ste tako kmalo prišle in me zbudile v presrečnem pokoji? Bila sem v družbi s sveto Lucijo, in sem vživala nebeško veselje“. Otilija hrepení po sveti Popotnici. Angelj z nebes ji jo v kelihu prinese vpričo vsega zbirahša in zgine. Otilija zaspi v Gospodu v praznik svete Lucije 13. grudna l. 720. Pokopana je bila v kapelici sv. Janeza. Na njenem grobu se je veliko čudežev zgodilo. Kelih se je hranil na visokem gradu do leta 1546. Leta 1354 so vpričo cesarja Karola IV nje grob odkrili, in so našli njeno sveto truplo nestrohnjeno.

Vodilo sv. Otilije: „Stiskanega ne spušaj spred sebe brez tolažbe“. Posnemala je pridno, pobožno, močno ženo, ktero sveto pismo hvali: „Svojo roko odpéra ubogemu, in svoje dlani steguje proti potrebnemu“. (Pregov. 31, 20.) — Kako pa mi v tem oziru ravnamo? V duhovnem življenji skušeni možje pravijo: „Če satan pri nobeni strani človeku blizo ne more, ga poslednjič zagradi — pri skoposti“.

Dragi bravec! Če je vojvoda Atik, ki je samostane vstanovljal, cerkvam in ubogim obilno milošnje delil, poslednje čase po zgledu svoje hčeri spokorno živel, se v samostanu za srečno smert pripravljal, — če je tedaj ta pobožni človek mógel v vicah za svoje nekdanje grehe pravici Božji zadostovati: kaj bo z nami, ki za svoje stare in nove grehe pravici Božji tako malo zadostujemo?! To je vendar reznega premislika vredno in potrebno.

14. **Torek.** Sv. *Nikazij*, sprič. in škof na Francoskem. Divjaki, ki so bili iz Nemčije priderli, so njega in njegovo sestro Evtropijo devico v 5. stoletji umorili.

15. **Sreda kvaterna.** Post. — Sv. *Acepsima*, škof, in njegova tovarša sprčevavca. Glej Danico lanskega leta. List 50.

16. **Četertek.** Sv. *Erzebij*, škof šprič. v Verceljah na Laškem. † ob času cesarja Valentinijana.

17. **Petek kvaterni.** Post. — Sv. *Olimpija*, vdova, je ob času svetega Janeza Krizostoma živela. Gl. Danico lansk. leta. List 50.

17. **Sabota kvaterna.** Post. — *Praznik pričakovanja blažene Device Marije.* Glej Danico lansk. leta. List 50.

Posrečuj dan Gospodov, ako si res katoličan!

Amerikanski list „Kath. Wochenblatt“ v Čikagi prinaša pod napisom „vera, obertništvo in politika“ čverst spis, ki se v bistvu takó-le glasi:

Neutrudljivi misijonar, o. Veninger, kateri je nauk zveličanja po vsih delih zedinjenih držav oznanoval, čegar glas se je razlegal na atlantiškem in pacifiškem obrežji, v ledenem severu in na vročem jugu, je nedavno rekel v misijonskem govoru v Vašingtonu: „Pogodba vsih pogodb za spreobrnjenje Amerike je pa ta, da najpred vsi, ki se imenujejo katoličani, tudi katoliško živijo in se vsak na svojem mestu in v svojih okoliščinah misli misijonarja“.

Če to velja za vsacega katoličana, naj si bo še tako priprost in nizek, velja še posebno tistim, ki so po časnem blagostanju, službi in znanostih nad druge povišani. Zgled najbolj izdatno oznanjuje prave ali pa lažnjive nauke. Kdo pa daje zgled, ali ne tisti, kateri iz enega ali drugega vzroka više stojé memo družih? Pregovor pravi: „Kakoršen gospod, tak služabnik“ ali: „Jabelko ne pade deleč od drevesa“, nikoli pa ne narobe.

Svarjenje skušenega misijonarja velja najpred katoliškim staršem, kolikor zadeva neduhovne, — zakaj ni nam treba oznanovalcev katoliških zveličavnih resnic k dobremu zgledu spodbujati, ker vsak izmed njih vé, da „blapec, ki vé gospodovo zapoved in je ne spoštuje, si nakoplje dvojno kazen“. Če smo tedaj katoličani prepričani, da smo spoznavavci edino prave zveličavne vere, dolžni želiti, da bi tudi naši zmoteni bratje, kateri znani v tej deželi, celo po vesoljni zemlji prebivajo, prišli k spoznanju resnice naše sv. vere, moramo gotovo najpred z vsimi močmi na to delati, da bodo naši otroci, prihodnji zarod. prepričani, stanoviti in djanski katoličani; oni bodo namreč imeli še velik del dolžnosti, zmotene brate voditi k spoznanju prave vere.

Ali pa morejo naši otroci biti taki katoličani, če jih s svojim zgledom ne učimo katoliško živeti? Za tako življenje pa ni zadosti, da hodimo k zapovedani Božji službi in da večkrat med letom ss. zakramente prejemamo; to, kakor je preč. škof Quaid v nagovoru do zbranih poslancev glavnemu odboru lanske leto v Rochestru rekel, nam mora biti le moč in posvečenje za naše mišljenje, govorjenje, djanje in nehanje; to je potrebna podlaga katoliškemu življenju, ne pa zapopadek tega življenja, kakor da bi kje naša obertnijska delavnost ali naše stanovske opravila z vero ne imele nič opraviti.

Večkrat se sliši n. pr.: „obertnija je obertnija, vera nima pri tem nič opraviti“, ali: „vera se nima v politiko vtikati“. Ti liberalni izreki imajo že pečat slabe vesti na čelu, zakaj s tem se pripoznava, da obertništvo in politika dandanašnji ne more obstati pred sočnim stoliom pravne postave naše sv. vere. Da se tedaj znebijo očitnja, torej vero kar možko v kot veržejo.

Če imamo tedaj mi katoličani navado, vero doma ali celo še le v cerkvi pušati, v obertništvu in sploh v očitnem življenju se pa tako obnašati, kakor bi le deželska postava imela razločevati tuje blago od lastnega, potem bo in mora ta dvojna mera spoštovanja do naše vere otroke begati, mi sami smo potem verohlinci, naši otroci pa bodo mlačneži, katerim bo zadnja iskrica vere v zadrego in jo bodo otresli, berž ko bodo našemu nadzorstvu odrasli. Da to z zgledom pojasnimo, mislimo si tovarnarja (fabrikanta). On sicer hodi ob nedeljah s svojimi v cerkev, v tovarni se pa kadé dimniki, kakor ob delavnikih, in sajasti delavci razbijajo, kakor bi ne bilo nobenega dné Gospodovega. Zakaj? Toliko moči

pri ognju in hlapu, češ, bi bilo zgubljeno, ko bi se vsako nedeljo ogenj v tovarnici ugasil, fabrikant bi se ne mogel potem z drugimi meriti, — in takih izgovorov je še več. Otroci prevdarjajo, kako se to očetovo počenjanje strinja z zapovedjo Gospodovo, ki ukazuje njegov dan posvečevati. Ker po tovarnicah neprenehoma delajo noč in dan, ob delavnikih in ob nedeljah, mora nastati preobilnost izdelkov, naročevanja nehajo; zdaj ogenj pogasijo, vrata zapró, delavci naj pa vtaknejo v steno zobé za nedoločen čas. Pozneje se delo zopet prične, pa z zelo nižanimi dninami, kdor s tim ni zadovoljen, naj še dalje silo terpi! Po takem obertništvu tovarničar še ne pride v dotiko z državno postavo, in vendar se pregreši ta nenasitljiva dobičkarija zoper Božjo pravno postavo ter moti ravnotežje družinskega reda. Kaj bo pa iz otrok katoliškega tovarničarja? Brezseteri zlato-moljci bodo, kateri svojega bližnjega cenijo po denarju, karga ima; delavce se učijo ceniti le kot dele mašine, ki se odveržejo, kadar so ogulijo, in to vse v ta namen, da bi obogateli ter imenitno in zlošno žvelji; po tem vera polagoma čisto zgine, ko je bila najpred pribežala k domačemu ognjišču in potem v cerkev. Obiskovanje cerkve je potem le še kakor šega, ki v današnjem brezverskem času, se vé da, zastane.

To je le en sam zgled med neštevilnimi, kako se naravno razpleta načelo: „Vera z obertništvom nima nič opraviti“. Zgledov za strašne nasledke brezverske politike treba ni, zgodovina govori dosti glasno o tem.

Če tedaj mi katoličani v vsem svojem djanju in nehanju katoliško ne živimo, ne pripomeremo nič k temu, da se Amerika katoličanstvu pridobi, nasproti še celo pomagamo jo nevératvu v roke spraviti. In naj večima pri tem opraviti „haec sacra auri fames“ (ta preklicana pohlepnost po denarji).

Tako govore, pišejo in učijo pošteni katoličani v Ameriki; po Evropi nam je ta nauk toliko bolj potreben, kolikor bolj dan na dan se skrui nedelja in praznik po tovarnah, štacunah, kolodvorih. Mesta in velike naprave dajejo izglede skrunjenja in od tam se kuga razširja na deželo in v manjši kroge. Mali velikim, nižji višjim pomagajo dneve Gospodove skruniti, raznotere sleparstva, „švindeli“ počenjati itd, brez ozira na Boga, vero, pravico in ljubezen: poslednjič pa vse skup polom zadene.

Zgledov imamo blizu in daleč dosti, bati pa se je, da jih bode čedalje več, ako se narodi z vsim svojim djanjem, z zistemi in postavami, z visokimi in nizkimi k Bogu ne obernejo. Čas je zadnji, Cerkev je dolgo opominjala, sveto leto k koncu gre!

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Vodice, 1. grudna. Lepa pobožnost se je obhajala pri nas od 15. – 19. listopada, vredna, da se ji v „Danici“ spominek postavi. Da bi se vsi farmani dobrot in milosti sv. leta prav obilno vdeležili, so g. tajmošter namenili posebne pobožne vaje obhajati, naj bi se verni zlasti pripravili na vredno prejemo zakramentov sv. pokore in presv. Rešnjega Teleza. Za to pobožnost so gospode sosednjih duhovnij naprosili, da bi prevzeli pridigo in spovedovat prišli. Mil. g. knezoškof so tako pobožnost z veseljem dovoliti blagovolili in gospodje sosedje prav radi pri nji sodelovati obljubili. Veršilo se je to sv. opravilo tako-le: V ponedeljek zjutraj ob šestih pred prvo sv. mašo prosili smo za to sv. delo sv. Duha pomoči s cerkveno pesmijo: „Pridi sv. Duh!“ potem je bila prva pridiga ob desetih, po pridigi sv. maša z blagoslovoma. Druga pridiga bila je popoldne ob

tréh, potem litanije z blagoslovoma. Ravno tako je bilo skozi vse štiri dni. Spoved je bila najpervo za šolsko mladino, v ponedeljek zjutraj; potem po stanovih za dekleta, mladenče, žene in može, po en dan za vsake, da so se lahko zverstili. Sv. maše so bile ob petih, šestih, sedmih, osmih in zadnja po pridigi.

Pridige so imeli gospodje Cerkljanski, Komenski, Smeleški, Mengiški in Kamniški, vselej drugi, ter je ljudstvo ališalo devet različnih pridigarjev. Obravnavali so go-podje v svojih govorih od konca presunljive, pretresljive resnice: od edine, neumerjote duše, od hudobije greha, smerti grešnika, poslednje sodbe, ne srečne in srečne večnosti, od povračanja v greh; proti koncu pa bolj tolaživne: Marija, pribežališe grešnikov, ljubezen Jezusova v presv. zakramentu altolja, sreča kristjanova v življenji, smerti in v večnosti, ako je namreč z Bogom po posvečujoči gnadi sklenjen.

Ljudstvo je poslušalo z naj večjo zvestostjo, in da so jim prelepe pridige serce presunovale, spriduje to, ker je bila vselej cerkev polna — vsak dan prišlo jih je več. Spovedovalo je po osem, sedem, šest gospodov od štirih zjutraj do desetih; popoldne od dvéh do tréh in po pridigi do osmih zvečer, o tej uri pa je v jasni noči veličastno zapel velik zvon nas opomniti, naj molimo za odpušanje grehov in spreobrnjenje grešnikov. Kaj ginjaivo in spodbudljivo je bilo skupno sv. obhajilo po stanovih, — bilo jih je pri sv. obhajilu 1680.

Posebno slovesen je bil sklep te lepe pobožnosti v petek dopoldne; bil je pravi praznik za vso faro, cerkev je bila polna, kakor o naj večih praznikih. Po sklepi pridigi so imeli prečastiti gospod dekan Kamniški veliko sv. mašo in na zadnje zahvalno pesem. Tolika množica vernih, slovesna sv. maša, prelepo cerkveno petje, veselo zvenenje, vse to je pripomoglo, da je bil zadnji dan pobožnosti za sv. leto za verno ljudstvo in duhovstvo eden izmed naj lepših dni. Vsi duovi tega sv. opravila, pravijo ljudje, bili so veseli in srečni, ki si jih bomo dobro v spominu ohranili. Naj bode tukaj izrečena preserčna zahvala vsem gospodom za njih pota in trud v prid tega zveličavnega opravila. Platiło pa naj Vam dá Gospod vinograda, ki ste Mu ga one svete dneve tako skerbno obdelovali!

V Smledniku so teden potem, od 22.—26 listopada, imeli enako pobožnost za sv. leto, ki se je v vsem tako veršila, kakor v Vodica. Pridigovati in spovedovati pomagali so tudi sosednji gospodje in pa dva očeta kapucina iz Loke. Ljudstvo se je prav pridno vdeleževalo te lepe pobožnosti in 1600 jih je bilo pri sv. obhajilu. V sled zaderška preč. g. dekana Kranjskega so g. fajmošter prosili prečastitega g. dekana Loškega, da so imeli zadnji govor in slovesno sveto mašo z zahvalno pesmijo.

Iz bohinske Bistrice. Petega tega mesca so šli štirje Tominci, ki so nesli usnarjem blago, čez Bačo na Miklavžev somenj v Bohinj. Eden izmed njih opeša na verhu Bače ter se ves utrujen v sneg vsede. Tovarši se ne zmenijo dosti zanj (To je komej verjeti! Ali so bili ne mara sami v nevarnosti zmerzniti? Lepi „tovarši“, če so iz nemarnosti prijatla tako pustili! Vr.), gredo svojo pot dalje; ko pridejo ob desetih zvečer na Ravne, naznanijo pri Rožmanu, da je nekdo v snegu opešal.

Nemudoma se napoté štirje vaški fantje, namreč Ant. Ravnik, And. Ravnik, France Rožman in Jakob Rožman s sanmi ga iskat. Najdejo ga v snegu v nezavednosti in vsega terdega, pripeljejo ga ob eni čez polnoč na Bistrico, kjer ga neki kmet koj pod streho vzame; pošljejo po gosp. duhovna, da ga v sv. olje denejo; med tem časom že tudi gosp. zdravnik J. Hruška precej pride, in ga kmalo tako ozdravi, da jame počasi dihati.

Omenim še toliko, da so zares hvale vredni omenjeni fantje, ki so ga tako v pozni noči in slabi poti iskat šli. (Zarés, Ravniški fantje, poštenje in čast vam, ki ste bližnjemu ljubezen skazali in mu življenje rešili! Tako je dolžan slehern človek pomagati svojemu bližnjemu v nevarnosti. Vaše imena so vredne biti zapisane v zlate bukve. Vr.)

Iz Reke, 8. listopada. (Šolstvo.) Na Hervaškem in v Slavoniji je vlada v začetku šolskega leta 1875/6 vpeljala v šolah nove postave. Novošegni dub napredka moral se je tudi tukaj razviti. Šola mora se od Cerkve ločiti, češ, čemu bi duhovni nadzirali in ravnali šole? To je že davno peklo naprednjake, to jim je bilo zoperno, in da se tega težkega jarma osvobodé, se je govorilo in prosilo, dokazovalo in odločevalo, dokler se nove, boje duhu sedanjega časa primerne (?) postave niso v šolah vpeljale. Toda prenapla prememba bi to bila, naenkrat duhovnom ves vpliv do šol vzeti, to se ne more tako naglo izpeljati. Kaj bi ljudje rekli, ko bi videli, da duhovni nimajo s šolo nič več opraviti? Po novi postavi mora biti za vsako šolo poseben šolski nadzornik, ali v veliko občinah celó župan ne zna svojega imena podpisati. Zato so skoraj povsod za zdaj v začetku za nadzornike izbrani duhovni. To pa zdaj mora biti, ker drugih nimajo, ki bi vedeli, kaj je šola. Če bo le moč, se bo tistim duhovnom, katerim je zdaj ta čast milostljivo podeljena, pozneje gotovo odvzela. V tih postavah ne stoji v nobenem paragrafu, da bi se moralo pred šolo in po šoti kaj moliti, da mora šolska mladež hoditi k službi Božji, k spovedi in k sv. obhajilu, se vdeleževati očitnih cerkvenih opravil. Rečeno je v tih postavah, kar se tiče keršanskega nauka ali drugih poglobnih opravil, da bo vlada na predlog duhovskega poglavarstva, kar ji bo vaeč, poterdila. Če ji tedaj kak predlog ne bo dopadel, ga bo zavergla. Res je, da se v tih postavah govori, da se morajo otroci versko in moralno podučevati, da jim se dušne in telesne moči razvijejo, ali pri tih lepah besedah se cerkvenim oblastim le dopuša pozvedovati po svojih duhovnih o religioznem in moralnem ponašanju šole. Ali se ni mogel dodati tudi paragraf, da morajo otroci moliti, k maši in k spovedi hoditi? Kakšen bo po tocih postavah verski in moralni napredek šole, posebno če je učitelj liberalec, kakoršnih ni ravno malo? Za gimnastiko in za skakanje je na tanko odločeno, kdaj in kako se mora skakati, za molitev, spoved in obhajilo ni pa nič odločeno. Ni še zadosti, da se detetu glava napolni z vsakterimi posvetnimi nauki, prva in najvažnejša je dolžnost, da se spopne, kar nam vaim, odraslenim kakor otrokom, sv. vera zapoveduje. O mladeži se zdaj v šolah veliko zahteva posvetnega znanja, znanje vere pa in dolžnosti, na ktere nas ona veže, ali ni to naj potrebnejše? In to je le zagotovljeno, če ima Cerkev potreben vpliv v šoli.

M. T.

Šmarna gora.

Romarska cerkev na Gorenjskem.

(Spisal Ant. Namrè.)

„V višavah kraljuješ, Kraljica svetá,
Z nebés ogleduješ dolino solzá,
Široko se širi vse tvoje polje,
In v tebi so viri osrečit' srcé.“

Majhna je sicer dežela Kranjska, ali vendar ima v sebi mnogo mnogo naravnih lepôt. Orjaške ima snežnike, lepe jezera in velikanske podzemeljske jame. Od vseh strani svetá jo prihajajo ogledovat; mogočni Rus,

bogati Anglež, sosednji Lah in ponosni Nemec: vsi jo stermé občudujejo.

Namenil sem se, dragi bravec, le zvezdico kranjske dežele ti postaviti pred oči, in sicer lepo Šmarno goro.

Kadar prideš v glavno mesto lepe dežele, v belo Ljubljano, obrni oči od tod proti severni strani na Gorenjsko, in zagledal boš na levi strani ob Savi, kako pol tretjo uro od Ljubljane, goro 2080 čevljev nad morjem visoko, ki kupi proti nebu v sredi prelepega polja, pisanih travnikov, in hladnotemnih gozdvov, kakor mati med otroci, ali kraljica med podložniki. Po nemško jo imenujejo „Grosskahlenberg“. Pobožni Slovenci, verni katoličani, so nadeli tej gori lepše in svetejše ime; imenovali so jo Sveta Marijina gora, iz česar je „Šmarna gora“.

Kako to? Ljuška povest pravi, da je Marija prišla na Goro. Še zdaj se kaže skala, na kateri „je počivala“. Gotovo je prišla na goro — s svojimi milostmi, ko so jo ondi gori verniki pričeli častiti. Zidali so ji namreč majhno znamenje na skali. „Po počitku gre Marija na verhunec gore, in tu popusti podobo svojega Vnebovzvetja. Ljudje, to vidivši, napravijo hitro tam majhno kapelico, postavijo v njo podobo presvetega Marijnega Vnebovzvetja v spomin prečudnega Marijnega prihoda na Šmarno goro“. Bodi si s to povedko kakor že je, toliko je gotovo, da šmarnagorska višava je res lepa in primerna podoba Marijnega vnebovzvetja. Marijin grob je bil ob Oljski gori, v tem grobu je tako rekoč „počila“, ker prav po majhnem „počitku“ je bilo od tam tudi njeno telo po angeljcih v nebo vzeto ter se je Marija preselila „na višavo“.

Marija si je tukaj izvolila sedež, goro vzela v svojo oblast, in imenovala se je gora naravnost „Šmarna gora“. Šmarna gora ima dva verhunca, dve glavi. Na eni strani je Marijin sedež, in to glavo zaljasa lepa cerkev, posvečena Mariji v čast; druga glava brez cerkve se mi zdi, kakor glava, ki se naslanja na Marijino ramo, kakor je slonel sv. Janez apostelj in evangelist pri zadnji večerji na Jezusovi rami. Rečimo, da je ta glava Kranjske dežele podoba; obe glavi ste „Šmarna gora“. Kakor druga glava dobiva ime, slavo in vrednost od Šmarne gore, da tako mi, z Marijo sklenjeni, na Njo zapirajo, pri Njej dobivamo podporo, pomoč in mnoge milosti, naposléd pa večno slavo. Tega so se ljudje kmalo prepričali z milostmi, ki so jih tukaj prejeli. Kdor je semkaj prišel kake pomoči iskat, zadobil jo je; celo mnogi bolniki, slepi, gluhi, kruljevi — so dobili zdravje. Božja pot na Šmarni gori je postala sloveča. Pač ni ga primernišega kraja za Božjo pot, in gora, s ktere gleda krasna cerkev daleč po deželi, vidi se kakor vsa stvarjena za njo. Veliko tisoč vernikov priroma vsako leto od vseh strani prosit si ta pomoči in tolažbe v nadlogah življenja. In zares, pisane in besedne sporočila pričajo, da si je izvolila nebeška Kraljica ta svet kraj za poseben studenec svoje milosti in Božjega blagoslova. Kazal je trojedini Bog dosti očitno posebno dopadajenje nad molitvami in prošnjami vernih, zgodile so se mnoge čudovite uslišanja. To privablja sem vsako leto velike trume vernih Slovencev.

Malo uro hodá potrebuje popotnik peš od znožja do verhunca gore. Gori se gré lahko po več potih; vender so le tri znatniši; ena od Ljubljane, ali od juga, ena od gorenjske strani ali od severa, in ena od solčnega izhoda. Vse te poti se sklepajo v jarku, ko je še pol četrti ure do vrh gore, ter združene peljejo v sveto romarsko cerkev. Severna pot je tudi kolovozna, da se bolehní romarji pripeljavajo tje gori častit nebeško Kraljico. —

Za zdrave in malo bolehné ljudi so postavljene klopi na poglavitnih potih, da se romar lahko odpočije in si pot obriše z obraza, in pa, da serce pripravi in se v duhu zbran bliža Kraljici nebes in zemlje. Da ne bi romar zašel, postavljeni so na znamenitejših krajih kazipoti, to je, kipi in znamenja, ki mu kažejo pot, ga k pobožnosti navdihujejo, kakor špeče mu na uho: „Bodi pozdravljen, ljubi moj romar! Bog te sprimi, sprimi Marija!“ Pota se združijo, človek pride blizu verha in zagleda nekoliko od poti v stran zopet znamenje, „Sveta sobota“ imenovano.

Ta kapelica ima zgodovinski pomen. V petnajstem stoletju so Turki po Kranjskem ropali, mesta in vasi požigali, kristjane morili, ali jih pa seboj gonili v terdo sužnjost. Prestrašeni Ljubljančanje in ljudje iz šmarnogorske okolice privrejo na goro v tabor, in se izročé Mariji v brambo. Turek zve, da je veliko ljudi na gori, udere jo za njimi, oropat jih, pomoriti jih, ali pa odgnati jih v sužnjost. Ubogi ljudje vidijo, kako se sovražniki bližajo verhu gore, vpijejo: O Marija, usmili se nas, pomagaj nam rešiti se smerti! — Uslišani so. Turki zaslíšijo glas, kakor nekdaš Savel: „Kaj me preganjaš?“ — Ostermeli in obstali so. — Po Božjem privoljenji pošlje Marija sv. Ahacija z ognjenim mečem zoper Turke. Zapodi jih v ravnino, in sramotno so bežali proti Gorenjskemu in čez Kokriško dolino na Korško.

To se je godilo na sv. Ahacija dan dopoldne o polidvanjstih. V spomin čudnega rešenja stiskanega ljudstva se še dandanes na Šmarni gori zvoní poldne o poli dvanjstih. Nekdaš je bil tukaj na sv. Ahacija dan veliki shod, zdaj je pa le máli. — Od znamenja „Svete sobote“ na severni strani je pušavica sv. Antona pušavnika. Če je kje za tega svetnika pripraven kraj, gotovo je tu; samota, dročnost, v kateri je živel, je tukaj gotovo dosti očitno posnemanje. Naslikan je v človeški velikosti na lesu, sloneč in zamišljen, ko da ti na serce govori: „Preljubi moj, zapušaj prazne mestne homatije, otresaj prah zemeljskega šuma in posvetnih skerbi, povzdigni se večkrat v tihi samoti na perutnicah ponižne molitve k Bogu v nebo!“ Podoba je v primerni skalnati votlini. Kraj votline pušavnikove visi zvonec na visokem drogu. Tu zvonijo božjepotniki in priporočajo se priprošnji svetnikovi.

Kadar si pri sv. Antonu (ako tu memo greš), si že prav blizu romarske cerkve. Prideš pa kmaš do kamnitih stopnic, ki te peljejo skozi vrata pod precej velik obok, nad katerim je nekaj stanovanj. Po stopnicah dosežeš izpod oboka in stopiš na pokopališe in pred cerkev. (Dalje sledi.)

Kosec kulturne borbe.

Koder je zares omika, olíka, kultura, tam mora gospodovati ljubezen, usmiljenje, pravica, postave morajo biti take, da se ne v telesnih in ne v duhovnih rečéh ljudém ne dela sila. Poglejmo pa, kaj piše eden nemških listov iz dežele, ki hoče sloveti za olikano, kulturno, lepo vravnano in obdelano. Bere se to-le:

„Skroz majhno, močno zamreženo okno na stermi strehi lije zahajóče solnce nekaj svojih poslednjih žarkov za slovo v temen prostor, v jetniško celico. Solčni žarek je edini, kateri razun stražnika še pride v to sobico; od vesoljnega svetá j tnik ločen z železnimi mrežami in močnini ključavnicami.

V celici, ki je kakih šest čevljev široka in deset čevljev dolga, je grozna soparica, zakaj žareče poletno solnce je pripekalo celi dan na streho, ki je ravno nad celico, in sapa v nji je kakor goreča. Pod malim oknom,

ki je pa tako visoko, da ga le stražnik z železnim drogom odpira, stoji červiva miza, razjedena od starosti in polna vrezanih čerkarij; pred mizo stol brez naslonila, na steni star korec in pod njim posoda za vodo, ki je pa gorka in je ni moč piti. Na ozkem železnem posteljiči leži terdo natlačena slamnica brez zglavja, samo z eno rjuho in odejo. To je vsa prerevna oprava te izbe.

Pri mizi sedi „kaznjenec“, mašnik, pečaje se z zvitki (škerniceljni), ktere mora lepiti; za spremembo se mu včasih tudi dajo čertati (linirati) kaznilnične bukve, da mu duh ostane vlažen.

Jetnik je že osem mesecev v tej žalostni celici, in ima še pet mesecev terpeti enako osodo, preden se mu ječa odpre; in kadar prestopi prag iz zapora, se to zgodi le zato, da bo pregnan iz domovine. To je njegov sedanji delež, njegova nada za prihodnost!

Dvnanajst dolgih let je pridno in marljivo študiral v ta namen, da bi kot namestnik Božji služil altarju. Njegovi ubogi starši so si na vso moč prizadevali, kako bi edinemu na duhu obilno obdarovanemu sinu študiranje oskerbovali; delali so noč in dan in še pomanjkanje terpel, da so mogli stroške poravnati. In ko je na zadnje sin kot mašnik pred altarjem stal ter ozaljšan z mirtovim vencem opravljal prvo sv. daritev Gospodu Bogu, takrat je stara mati jokala solze veselja. Zdaj pa se je precej vse predrugačilo; mlademu mašniku ni bilo dano dolgo delati na mestu, ktero mu je bil škof odločil; zaperli, rubili so ga, postavili pred sodbo, ga peljali v ječo k vsakdanjim hudodelnikom. Zakaj so to storili z mašnikom? Zato, ker svojemu škofu dane prisega ni hotel prelomiti. „Hudodelnik“ je zato, ker je opravljal mašniške dolžnosti: ker je maševal, spovedoval, pridigal in kerševal. Ali močna je uerčnost jetnikova, trdno njegovo zaupanje v Boga, kljub grozemu, dolgemu zaporu, kljub vsemu terpljenju, pomanjkanju in nadlogi. Kar terpi, terpi rad v čast Najvišjemu, v slavo Cerkvi; vést mu pravi, da drugače delati ni mogel, drugače delati ni smel, kot kakor je delal.

Ni je pritožba iz njeg. vih ust; nasproti, oči se mu svetijo navdušenja, zavest se razodeva iz njih, da se bori in terpi za visoko, pravično, za slavno, vzvišeno načelo. Radoveljno prenaša telesne nadloge v zaporu: glad in vročino, pomanjkanje prostosti in čistega zraka, terdo posteljo in odterganje stoterih vgodnosti v življenji itd. itd. Ali še večji je dušno terpljenje: grozoviti dolg čas, pomanjkanje pravnih opravil in duha blažijočih bedril, ločitev od drugih ljudi, prepoved maševati. Vse to in še več drugemu mu je telesno in dušno mučenje, in to je pogosto neprenašljivo; ali on terpi vse brez godernjanja, z veseljem, ker vé, da Bog tako hoče, da on kot mašnik svoje vesti ne sme izdati časnemu dobičku!

Dosti jasne so na njegovem obličji znamenja dolgega zapora; živo rudečico mu je pregnala z lic boleha bledica, kajti pomanjkanje navadnega živeža in čistega zraka počasi pa neprenehoma slabi mlado telo, kteremu prazna paludra ne more dajati potrebne moči.

Ura bije sedem, delo je dokončano; velik kup zvitkov pokriva mizo. V ključavnici rožljaj ključ, duri se odpró in stražnik pelje jetnika po večerjo. Vzame kamneno skledo in si jo dá na m-stovžu iz velike deže napolniti s prazno čerbo, ki ima slab duh in še slabši okus. Le po sili povziva to hrano; z drugimi kaznjenci, kterih krehanje in goverjenje mu ušesa žali, ga potem peljejo v kraj, ki ga ni treba imenovati. — Vernivši se zopet v celico pade „hudodelnik“ na kolena, moli rožni venec in večerne molitve in se potem vleže na terdo slamnico, ter drugi dan ob petih ravno to delo v novo prične.

Tako tedaj delajo z zvestimi mašniki Bizmark in njegovi beriči; k temu molčijo „olikani“ (!?) liberalci, judovski in poganški, nemški in slovanski listi, pa tudi včasih hvalijo tako „oliko“, tako „kulturo“, tako „človekoljubnost“, tako „miloserčnost“, in so hudí, če kdo današnjemu „napredovanju“ s pavkami in trobentami, z dudljami in pišalmi ne bobna in ne poje, ne gode in ne piska hvale!

M. K.

Razgled po svetu.

V državnem zboru so na lansko interpelacijo poslanca Ridzovskega pričeli reševanje odertnijske postave. To zadeva tisto svobodo pri posojevanju, po kateri ima posojevalec ubozega dolžnika tako čisto v krempljih, da utegne jemati po 50, 100, 200, 500, še celo 1000 odstotkov! Po taki prostosti morajo mali posestniki kar v nič itd. Ridzovski je zahteval, da naj vlada da preiskati in naj pred državni zbor spravi vprašanje, kakošen vpliv na gospodarski in nramni stan prebivalstva je imela skopovska postava. Zbornica že zdaj to reč pretresuje, vprašanje pa je, če se bode kak pomoček dal doseči, ker so mnogi čudni „liberalci“ nasprotniki pomoči in v tej reči deržijo z judi in žulivci ubozih narodov!

V obravnavi predsteva za prihodnje leto se je pokazal primanjkljaj 30 milijonov in 700.000 gl. Poslanec Plener pa je skazoval, da celi premanjkljaj za 1876 je skoraj dvakrat toliko, kot ga je naznanilo priznalo, ter bode treba za 85 milijonov novih dolgov narediti. Poslanec Herman je sedanji vladni zistem zaznamoval ko vzrok tolikega zlega in je to obširno dokazoval.

Iz Tibeta zopet pišejo, da so poderte misijonske postaje v Bathangu in Bomme-ju na novo postavili, in da se za zdaj nadjajo boljši prihodnosti za misijon. C. g. Desgodins, misijonar v Bathangu, piše 23. svečana 1875. Novo zidanje za kapelo in za hišo v Bathangu je že skoraj dodelano. Mandarin sam hodi redno delo nadzorovat. Včeraj je poslal štiri može v Bommejo kmete naganjat, naj berž napeljejo, kar je za zidanje potreba. Celugo (nevojaški glavar) in dva okrajna glavarja imajo nalaš nalogo, da skerbé za de.o. Mandarin jim je v znamenje njih oblasti še celo bič in verigo dal, da bi nepokorne kaznovali in po potrebi pred-nj pripe-ljali.

28. svečana. Pred včerajšnjim smo dobili nazaj mnogo reči, ki so jih bili siloma pobrali gospodoma Goutelle-u in Carreau-u. Opazil sem pri tej priči, da še veliko manjka, pa se nisem spušal v natančnejše preiskovanje. Naš kineški mandarin bo že sam zato skerbé, da vse nazaj dobimo. Rokodelci z delom dobro napredujejo. V kapeli še ni veliko opraviti.

1. sušca. Pretečeno noč nam je po pošti došla novica, da je umerl kineški cesar 22. prosenca. Taka novica prebivalce zelo prestraši. Bojé se preprirov zaradi naslednika, ker je cesar brez otrok umerl. Mandarin me je povabil, naj ga z družimi častniki spremljam v pagodo pozdravljat dušo umerlega cesarja, češ, da zdaj v nebesih kraljuje. Se vé, da ponudbo sem prav prijazno odvernil, rekši mu, da imamo kristjani posebne molitve, da se bom pa zgolj državnega žalovanja vde-ležil. S temi in enacimi besedami je bil prav zadovoljen. Po tem takem se ne bom bril do 15. tretjega mesca. Pri službinem obiskovanju bom nosil 25 dni belo oblečilo (pri Kinezih je bela barva znamenje žalosti), med tem časom bom nosil tudi domá le platneno obleko; eno leto ne bom imel nobene lepote pri deželskih slovesnostih in rabil bom bele lističe za obiskovanja. Nekteri so se čudili, ko so slišali, da se bom po teh šegah rav-

nal. To priložnost pa bom le za to porabil, da jim pokazem, da spoštujemo postavno gosposko in posnemamo navade, ki so same ob sebi dobre (da se le zoper vero kaj ne zahteva).

16. sušca. Jutri ali pojutrednjim bodo tesarji s hišo pri kraji; le pokradeno orodje bo še treba napraviti. Predvčerašnjim sem iz zanesljivega vira zvedil, da se je tudi v Bomme-ji pričelo zidanje in da je v Jerkali in Tseku vse mirno.

Iz Ta-tsien-lu-a piše milgosp. Chauveau 1. mal. travna. Ugodnost našega stanja, o kateri sem vam pravil v zadnjem pismu, se ni le ohranila, ampak še utrdila in bolj razvila. O 2. sušca že stanuje č. g. Desgodins v novi hiši v Bathangu, če prav takrat še ni bila čisto dodelana. V Bommeju so že tudi pričeli z zidanjem. Vse to nam kaže, da se je tako dolgo razsajajoči vihar pomiril, in da je naše stanje boljše, kakor kdaj, če le ne bo državno stanje preveč neugodno in če nam le novi cesar milost skaže, da bomo smeli pričeto pot mirno nadaljevati. Še včeraj nas je naš mandarin v Ta-tsien-lu obiskal in rekel, da so vse težave in nevarnosti za nas že minule.

12. svečana pravi pismo od gosпода F. Bieta iz Jerkale: 9. prvega mesca je bila velika slovesnost za naše Tibetance v Jerkali. Ta dan me je prišla namreč pozdravit cela vas s svojimi starašinami in vladikami, in seboj mi prinese darila. Naj imenitniši štarašina me nagovori z besedami, kakoršne so misijonarju le besede veselja. Niso nam rekli, kakor poprej: Bodite naši voditelji in mi vas bomo poslušali; ampak rekli so: „Vaša pravda se dobro izkaže, to nas zelo veseli. Naši otroci so srečnejši kot mi, upamo namreč, da bodo vsi v vaši veri živeli in umerli. Mi smo že stari in vender imamo upanje, da bomo umerli ko kristjani. Če dobite pravdo, vas ne bo nobeden upal pregnati in pred našo smertjo utegnemo mi vsi „Nam kvi dapo“ (Gospodu nebés) služiti. (Pohvala.) Zahvaljujemo vas, da ste prišli v našo deželo. Velika dobrota je to za nas in za naše otroke.“ — Nimajo sicer lepe besede Tibetanceve nobene vrednosti, pa govor starčkov me je vendar zelo razveselil, in to še tem bolj, ker je precej potem sledila prošnja, toda ne za denar.

Milgsp. Chauveau je pridjal svojemu pismu tudi prestavo obeh pisem, v katerih so se okrajni glavari in višji lamas zavezali, da se bo Evropejecem storjena škoda poravnala. Obe pismi se skoraj enako glasite, zato priobčimo le pismo višjega lamasov (duhovnov).

„Slavnemu in prevzvišenemu Mandarinu Pao, kateri ima v Ta-tsien-lu svoj sedež ko cesarjev poslanec.“

„Ko-khio-džim-ba, Višji lamasije (duhovstva) Khiö-de-pön-lin v Bathangu piše 18. dvanajste lune lesenega psa 1875 pod vodstvom Tong-če-ja sledeče s pečatom poterjeno pismo.“

„Pretečeno leto je ljudstvo pregnalo evropejske prebivalce iz Bathanga, Bomme-ja in Jerkale. Podvergli smo se temu, kar so nam bili zapovedali cesarski mandarini, veliki in nižji. Jaz, višji lamasije, in oba okrajna glavari, smo naznanili te zapovedi svojim podložnim, kateri so bili pozabili, da po njih storjene nezgode nanje padejo. Znaprej bodo smeli Evropejci, ki razširjajo lepo vonjavo čednosti, med nami živeti, kot poprej. Naši podložni so se pismeno zavezali z njimi v edinosti živeti, pri tergovstvu in pri občevarnji pošteno ravnati ter jim nobene škode ne storiti. Zato se zavežemo, jaz Višji lamas in oba glavari, ljudstvu nikoli več ne dopustiti, da bi se vzdigovalo zoper nje. Kar tiče tiste, ki so s slabim svetom nesrečo zbudili, jih bomo poiskali, prijeli in kineškemu mandarinu poslali, da jih kaznuje. Hišo v Bathangu bomo dali hitro sozidati. Lastnino Evropejcev, kolikor je najdemo, oddamo duhovnu Tinu

(Desgodins-u). O rečeh pa nekaterih ne bomo mandarinu na uho trobili ter mu vesti oblagali, ampak jaz, višji lamas in oba poglavarja jih bomo po vrednosti poplačali. To je gola resnica, zato pritisknem svoj pečat Ko-khio-džim-ba.“

Cet in sad zreste molitre.

Zahvala. Prečepa zahvala Naši ljubi Gospej presv. Serca za naglo pomoč v boleznih!

V Ljubljani 6. grudnia 1875.

K.

Zahvala. Hudo ste mi zbolele dve deklici in bolni ste bile okoli šest mesev, z vsimi zdravniškimi pomočmi je bila bolezen zmérjaj nevarna in malo upanja za zdravje; pa serčno sem priporočila ljuba otročička naši ljubi Gospej presv. Serca, če je Božja volja, da bi mi jih ohranila. Hvala Bogu in češenje naši ljubi Gospej presv. Serca! obe ste zdaj popolnoma zdrave. Obljubila sem to po Danici naznaniti, torej bodi s to mojo zahvalo obljava spočnjena.

V Ljubljani 3. grudnia 1875.

J. B.

Preserčna zahvala „Naši ljubi Gospej presv. Serca“, ker se mi je koj želja spočnila, ko sem jél 9dnevnic na čast „naše ljube Gospe presv. Serca“ opravljati.

V boh. Bistrici, 1. grudnia 1875.

L. R.

Uslišan sem bil že dvakrat v veliki telesni potrebi, ko sem nekoliko molil na čast naše ljube Gospe presv. Serca. Prosim, zapišite v bratovščino mene in mojo družino. Češena Marija!

Na Dobovcu, 5. grudnia 1875.

M. Vodina.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Milostni škof so pretekli nedeljo, drugo v Adventu, o 1/2 10 v podučni pridigi v stoljni cerkvi pojasnili, kako je pogoja zveličanja hrepenenje po Zveličarju, ali kdor se hoče zveličati, mora hrepeneti po Zveličarju, po njegovi veri, po njegovih naukih in blagih pomočih zveličanja ter vse to iskati, kakor so preroki, očaki, sv. Janez Kerstnik, Marija in njeni starši, učeni Nikodem, spokorna Magdalena iskali; ne pa v napuhu zaničevati resnice, kakor so delali prevzetni farizeji; ne v zaverzljivem poželenji in posvetnih strastih, kakor nejeverniki, ter pri tacih uma in serca ne more predreti luč milosti (gnade) in spoznanja, da bi se zveličali.

Katoliška družba bo 12. t. m. ob 11 dopoldne v čitalnici šolskim otrokom obleko raztelila.

Manjše redove in tonsuro so milostni gosp. knez in škof Krizostom 14 gg. bogoslovcem včeraj, t. j. 9. tega mesca podelili.

Cernuški fajmošter č. g. Jož. Zupin je bil včeraj pokopan. R. J. P.

Vseslovanski govornik. Gosp. Antonin Mužik, veroznanski učenik na prvi c. kr. realni gimnaziji v Pragi, je srečno doveršil svoje „Kazatelé slovanské“, izvirno delo, ki je v resnici vredno velike hvale. Izdal je v posameznih sošitkih 4 zvezke pridig, v češko prejavljenih iz vsih slovanskih narodov, iz literature poljske, hervaške, slovenske, maloruske in lužiških Serbov, in iz vsih cerkvenih obredov, v katerih se Božja beseda glasi v jeziku slovanskem, iz obreda latinskega, slovenskega (zedinjenega), in armenskega. Delo je posvečeno prvima slovanskima verovestoma sv. Cirilu in Metodu.

Kako je g. Mužik prišel do te misli? Vidil je l. 1867 pri homelitskih študijah, da v zadevnih spisih se imenujejo govorniki skoro vseh narodov, o govornikih slovanskih pa še besedice ni, kakor bi bili Slovani prazno steblo na deblu Cerkve Božje. Ogleda se po literaturah posameznih narodov slovanskih in sklene s pomočjo nekterih prijateljev dati na svetlo izbirko slovanskih cerkvenih govorov.

Ta zbirka je imela pokazati, da Slovani v svetem govorništvu niso zastali za drugimi katoliškimi narodi, dasiravno so si le-ti mogli duha izobrazovati v lepem miru, Slovani pa so morali varovati z mečem v roki kršansko oliko in izobraženost pred Mongoli, Tatari in Turki.

Posebno zanimivo dela to lepo delo tudi kratka zgodovina posameznih slovanskih govorniških slovstev, ki je pridana poslednjemu sešitku in obsega 56 strani namreč: literatura poljska, hrvatska, slovenska, lužiška, bugarska, serbska in ruska.

Vse to kaže, koliko truda, koliko dela, koliko pisanja na vse strani, koliko stroškov je prizadelo, da je g. pisatelj to delo doveršil, k čemur mu iz serca srečo vošimo. Za Cerkv in slovanstvo se je gosp. Mužik s tim delom storil zaslužnega na visoki stopnji. Kdor želi to delo imeti, naj se obrne do pisatelja ali založništva. (Tiskarna Ciril-Metodova v Pragi.)

Letnik Jssoudunski Naše ljube Gospé presv. Serca Jezusovega pripoveduje, da v to bratovšino je bil zapisan tudi ranjki predsednik ekvadorske republike g. Garcia Morena, njegova žena in edini njegov sin.

Pismo papeževega vojaka. — „Unità cattolica, kakor je znano, za katoliško resnico zelo vneti časnik, pripoveduje od poštenega Zvava (Zvave) iz papeževe vojne, ki je bil rojen v Peru, pa se je posvetil službi naslednika sv. Petra. Pismo njegovo se glasi:

Banjoreja, 10 vinotoka 1867.

Predragi prijatelj!

Mnoge kratki smo se spoprijeli z garibaldovci. Nепotrebno bi bilo ti pripovedovati, da so zvavi zmajraj čast in slavo si pridobivali; jest sem se dvakrat vojskoval. Pervikrat pri svetem Lovrencu nad jezerom Bolsenkim, drugikrat pri Banjoreji. Na večer sv. rožnega venca se vzdignemo od Montefiascona, bilo nas je 300 mož, med temi 150 zvavov, drugi so bili od armade, 28 dragonerjev in nekaj topničarjev. Štiri milje od Banjoreje se razdelimo v dve bojni trumi. Zvavi jo zavijejo po poti iz Orvieto v Banjorejo, druga truma pod vodstvom polkovnika Azzanesija po ukazu generala Kurtena jo mahne iz Montefiascona v Banjorejo. Garibaldovci že tri milje od Banjoreje prično o poli desetih streljati zoper zvave. Jest sem bil pri pr. dnji vojski in sem pričel streljati na 150 metrov daljave (meter nekaj čez 3 čevlje.) Kroglo so bučale nad nami, pa nas niso zadevale. Presveta Devica nas je v resnici zakrivala s svojim plajšem (pred odhodom in pri prihodu v Banjorejo smo se potrdili s kruhom močnih; glej, skrivnost naše hrabrosti). Mere je zadela krogla, ko sem meril na garibaldovca, ki je pa ravnal med puškino cevjo in rogom odletela na mesto, kjer sem imel svetinjo brezmadežne Device, ki so mi jo podarili slavni papež kralj Pij IX. (Mnogo francoskih vojakov je pripoznalo, da kaj takega še niso vidili.) Garibaldovec je bilo 700, ljudje iz vseh rodov. Ubitih jim je bilo 50, veliko ranjenih, 120 vjetih med temi pet stotnikov; dobljena njih zastava, enaka piemontski s napisom: „Živi Rim, glavno mesto Laškega, proč z kraljem papežem, živi Garibaldi.“ Bil je pogled, da se Bogu smili. Vjeti prosijo kleče za milost in z raz-

petimi rokami zdibujejo k Materi Božji, katero so po prej zaničevali. Zdaj spoznajo, da so bili le ogoljufani. Armada prične pred poldnem streljati in se slavno vojskujejo. O poli tréh gremo z naj večim veseljem v mesto. Ni se slišalo drugega, kakor zvonjenje in klic: „Viva Pio IX Papa e Re! Viva i Zuavi!“ Duhovni po kličejo kmalo po tem ljudstvo v cerkev zahvaliti Gospoda vojskuih trum in Zmagovavko pri Lepantu. Marijo roženkransko.

Jest trdim, da nas je Marija roženkranska čudovito varovala. In v resnici smo imeli le 10 ranjenih, in vsi so bili ranjeni večidel le malo. Prav veliko jih je imelo od krogelj preluknjane hlače in plajš pa drugega se jim ni bilo nič zgodilo. Zvava je bila zadela kroglja na persi, mu sterla rebro in poškodovala herbno vretence. Živel je še štiri dni, dokler ni prišel iz Rima hollanški spovednik, potem pa je z-pustil to revno zemljo, ter večno šel prepevat zmagavno pesem. Ne zamujaj z-hvaliti Boga za zmago papeževih bojevavcev. „Živi Marija!

Jože Sevilla.

Z Bele zemlje (Wite Eaath) v Ameriki naznanuje 13. listopada 1875 č. g. Nace Tomazin, da bode ondi med divjaki napravil kloster iz desk (dili) za frančiškanske brate tretjega reda, ki bodo indjanske otroke v šoli podučevali. Pri Rudečem jezeru pa hoče za gosp. Buha napraviti kapelico.

Kulturoborci — kakošni možje so to? Bizmark sam to naj bolje pojasnuje, ki je pred 28 leti tako-le govoril v pruskem deželnem zboru:

„Moja misel je, da zapopadek kršanske države je tako star, kakor nekdanje rimsko cesarstvo, tako star, kakor vse evropske države, da ta zapopadek ravno je zemljiše, na katerem so se te države vko-reninile, in da vsaka država, ako si hoče svoj terpež zagotoviti, ako si hoče opravičenost svojega bivanja dokazati, se mora znajti na verski podlagi. Za mene besede po „Božji milosti,“ ktere kršanski vladarji pridevajo svojemu imenu, niso prazen žvénk, temuž vidim v njih spoznanje, da vladarji žeslo, ki ga jim je Bog podelil, morajo nositi po Božji volji. Ako državi to podlago odtegnemo, potem za državo ne obdržimo nič drugega razen naključni zmetej pravice, nekako orožarno zoper vojsko vseh proti vsim. Njeno postavodajstvo se po tem ne bo več obnavljalo iz prvotnega vira večne resnice, ampak iz nestanovitnih spremenljivih pojnov (zapopadkov) o človekoljubnosti (humaniteti), kakor se ravno vpodobijo v glavah tistih, ki stojé na čelu. Kako se hoče potem v tacih državah pobijati misel komunistov, ako so le-ti zmožni veljavni prihajati, to mi ni jasno...

Zato nikar ljudstvu ne kratimo njegovega kršanstva, kazaje mu, da ga njegovi postavodajavci ne potrebujejo.“

Tako Bizmark kadaj. Kako pa sedaj!? Če živi še 28 lét, kdo si vé, kako bo takrat govoril? — Pojdite se solit, neslani kulturaši!

Dobrotni darovi.

Za novo napravo bolehnih v Ljubljani: Prejel gosp. Heidrih posebej: Preč. gosp. Dr. L. Kiofutar v Ljubljani 5 gl.

Za sv. Očeta: G. A. K. iz št. R. 6 gl.

Za afrikanski misijon: M. Bene 60 kr. — Neimenovan 1 gl. — Po č. g. Al. K. iz št. Rup. 3 gl. 3 kr.

Za misijon v Adrijanopolnu: M. K. 15 gl. po g. Z.

Za sv. deželo: Iz št. Rup. zbirka A. L. 20 gl.

Za ubegle Ercegovince in Bošnjake: Iz Postojne 2 gl.